

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus

Lausunto valtuustoaloitteesta koskien valtuuston kokousten striimien pysyvää säilyttämistä

1. Tausta

Kaupunginhallituksen pyynnöstä hallintopäällikkö ja tietohallintopäällikkö antavat lausunnon valtuustoaloitteesta, joka koskee valtuuston kokousten suoratoistotallenteiden pysyvää säilyttämistä. Aloite on jätetty 10.11.2025 (§ 101) ja käsitelty kaupunginhallituksessa 24.11.2025 (§ 329).

2. Pysyvä säilyttäminen

Arkistoinnista ja pysyvästä säilyttämisestä säädetään arkistolaissa (831/1994). Pysyvään säilytykseen määrätty asiakirjat on laadittava ja tiedot tallennettava pitkäaikaista säilytystä kestäviä materiaaleja ja säilyvyyden turvaavia menetelmiä käyttäen siten kuin arkistolaitos erikseen määrää. Videotallenteita ei ole määriteltä pysyvästi säilytettäväksi aineistoiksi.

Asiakirjat, joita ei ole määrätty pysyvästi säilytettäväksi tulee hävittää niille määrätyn säilytysajan jälkeen siten, että tietosuoja on varmistettu. Asiakirjalla tarkoitetaan kirjallista tai kuvallista esitystä taikka sellaista sähköisesti tai muulla vastaavalla tavalla aikaansaattua esitystä, joka on luettavissa, kuunneltavissa tai muutoin ymmärrettävissä teknisin apuvälinein.

Koska tallenteet valtuuston kokouksista eivät ole arkistolain 8 § tarkoittamalla tavalla Kansallisarkiston pysyvästi säilytettäväksi määrittelemiä asiakirjoja, tarkastellaan valtuustoaloitetta kokousten tallentamista, julkaisemista ja saatavilla pitoa koskevana ehdotuksena.

3. Valtuuston kokousten tallentaminen, julkaiseminen ja saatavilla pito

Valtuuston kokousten livelähetys tai tallenteiden julkaiseminen on kunnille vapaaehtoista.

Valtuuston kokoukset ovat julkisia, käsiteltävät aiheet merkityksellisiä ja kokouskäsittelyt kuntalaisten kannalta yleisesti kiinnostavia. Tallenteiden julkaiseminen edistää kuntalaisten mahdollisuuksia seurata päätöksentekoa sekä lisää päätöksenteon avoimuutta ja tiedon saatavuutta. Kuntalaki (410/2015), julkisuuslaki (621/1999) tai muu valtuuston kokouksia ja kunnan toimintaa ohjaava lainsäädäntö ei kuitenkaan velvoita valtuuston kokousten tallentamiseen tai julkaisemiseen. Päätöksenteon kannalta keskeisten tietojen saatavuus ja säilyminen varmistetaan kirjaamalla ne kokouksessa pidettävään pöytäkirjaan.

Nykyisin Äänekosken kaupunki julkaisee kokousten live-lähettykset Youtube-kanavalla, mutta ei pidä tallenteita jälkikäteen nähtävillä. Kuntien yleinen käytäntö on julkaista kokousten live-lähettykset ja usein myös pitää tallenteet verkossa nähtävillä enintään 14 vuorokauden ajan. Tämän jälkeen tallenteeseen kohdistuu merkittävästi laajemmat velvoitteet saavutettavuudesta, ylläpitotyöstä ja tietoturvasta. Tallenteen pitäminen verkossa yli 14 vuorokautta ei ole enää pelkkää säilyttämistä, vaan se muuttuu aktiivisesti ylläpidettäväksi digitaaliseksi palveluksi.

4. Tallenteisiin kohdistuvat vaatimukset

Digipalvelulaki (306/2019) ja EU:n saavutettavuusdirektiivi velvoittavat tekemään yli 14 vrk julkisesti näkyvillä olevat videot saavutettaviksi. Saavutettavuus edellyttää WCAG 2.1 -vaatimusten A ja AA -tasojen mukaisuutta, eli mm. puheen tekstittämistä, puhujatunnistetta ja puhumattomien äänen ilmaisua. Tekstityksen virheettömyysvaatimuksen ja saavutettavuusvaatimusten vuoksi tallenteen tekstitystä ei voida toteuttaa automaattisesti. Vaatimukset täyttävän tekstityksen toteuttaminen edellyttää manuaalista henkilötyötä. Lisäksi myös tallenteiden metatiedot, käyttöoikeuksien hallinta ja saavutettavuuden tekninen tarkistus lisäävät työmäärää.

Pitkäaikainen säilytys edellyttää tallenteiden varmuuskopiointia kunnan tietoturva- ja tiedonhallintavelvoitteiden vuoksi.

Tallenteiden julkaiseminen tai julkisena pitäminen enintään 14 vrk ajan ei yleensä edellytä erillisiä lisenssejä, sillä käytössä olevat Microsoft 365 -lisenssit sisältävät tarvittavat toiminnot. Tallenteiden pitäminen julkisena yli 14 vrk ajan voi edellyttää myös järjestelmiin liittyviä käyttöönotto-, ylläpito- tai lisenssimaksuja.

5. Johtopäätökset

Tallenteiden helposti saatavilla säilyttäminen on julkisuuslain hengen ja avoimen hallinnon tavoitteiden kannalta myönteinen ehdotus. Tallenteiden pitäminen nähtävillä enintään 14 vrk ajan on melko helposti toteutettavissa ilman olennaista kustannusvaikutusta. Tallenteiden pitäminen nähtävillä yli 14 vrk aiheuttaa lisäkustannuksia saavutettavuuden toteuttamisen, ylläpidon ja varmistuksen osalta.

6. Lausunnon antajien suositus

Kokoustallenteet pidetään julkisesti saatavilla myös kokouksen jälkeen, mutta korkeintaan 14 vuorokauden ajan.

Äänekoski, 19.1.2026

Hallintopäällikkö Henriikka Mäkelä

Tietohallintopäällikkö Juha Kärkkäinen